

НА ЧЕСТЬ ВЕЛИКОГО ВКРАЇНЦЯ

Степан Руданський, поет і лікар, класик української літератури, належав до яскравого сузір'я великих синів України, які невтомно виборювали право на її незалежність, право говорити і творити в своїй країні рідною мовою. В листі до брата Григорія від 5 липня 1859 р. він писав: «Заказують мені мою рідну мову, – заказує батько; але в мене був прадід і прапрадід – вони мені не заказали; не слухає батько мої мови – зато мене і по смерті, може, послухають...».

Степан Руданський був і залишається для нас апостолом українства, символом нації. Геніальна особистість, пророк, який передбачив у своїх поезіях нелегкий шлях для України та віщував їй щасливе й вільне життя. Його творча спадщина не втрачає з часом актуальності, а набуває нового прочитання, усвідомлення. Героїчні й трагедійні події останнього часу змушують по-новому осмислити патріотичну творчість великого українця.

Щорічно Україна вшановує пам'ять Степана Руданського. У січні 2018 року на Вінниччині, на батьківщині поета й лікаря відшуміло Всеукраїнське свято, а вже в лютому в Києві, в Національній науковій медичній бібліотеці України (далі ННМБУ) відбувся літературно-мистецький вечір на честь великого українця. У Золотій залі книгозбірні зібралося понад сто шанувальників творчості Степана Руданського: науковці, лікарі, митці, письменники й поети, бібліотечні працівники; студенти київських ВНЗ, медичного коледжу № 4. Зі вступним словом виступила Р. І. Павленко, генеральний директор головної медичної бібліотеки України, заслужений працівник культури України, яка підкреслила актуальність і невмирущість творчості Степана Руданського. До речі, саме з ініціативи Раїси Іванівни 35 років тому в ННМБУ були започатковані щорічні вечори вшанування пам'яті цього поета і лікаря. Ведучими заходу були український поет і гуморист Григорій Гайовий і представник Вінницького земляцтва у Києві Анатолій Зубар. Цікавими були виступи Володимира Стрекаля, поета й журналіста та Анатолія Радзіховського, доктора медичних наук, професора кафедри загальної та невідкладної хірургії НМАПО імені П. Л. Шупика. Як завжди цікавою й емоційною була розповідь поетеси, лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені С. Руданського Валентини Козак, яка ще й виконала пісні на слова Степана Руданського українською та італійською мовами. Звучав твір Степана Руданського «Переслів'я» у неповторному виконанні заслуженого діяча мистецтв України Василя Довжика. Теплим словом учасники заходу згадали поета, перекладача, літературного критика, громадського діяча Петра Осадчука, колишнього й упродовж багатьох років беззмінного ведучого літературно-мистецьких вечорів пам'яті С. Руданського у ННМБУ (пішов у вічність 2014

року). Книгу спогадів про нього подарувала бібліотеці його дружина, Алла Осадчук. Привертала увагу книжково-ілюстративна виставка, яку з любов'ю підготували працівники книгозбірні. Заслужений працівник культури України Анатолій Качан вручив колективу бібліотеки Почесну грамоту Національної спілки письменників України за багаторічну організацію літературно-мистецьких вечорів, присвячених Степанові Руданському та популяризацію його творчості. Наприкінці вечора присутні переглянули короткометражний документальний фільм, створений Житомирською обласною державною телерадіокомпанією «Жива пам'ять». Диск із записом фільму подарував бібліотеці О. В. Боржковський, підполковник медичної служби у відставці, нащадок поета й лікаря. За участь у підготовці цього фільму Вінницька обласна державна адміністрація та Вінницький обласний центр народної творчості нагородили Подякою Олексія Васильовича Боржковського, його сина Ігоря Олексійовича та онука Ігоря. Незважаючи на свій поважний вік, Олексій Васильович Боржковський продовжує працювати. Спільно з Анатолієм Єфімовим, уродженцем с. Хомутиці на Вінниччині, лікар клопочеться про відкриття пам'ятника Степанові Руданському в м. Ялті. Завершальним і зворушливим акордом стало колективне виконання учасниками заходу пісні на слова С. Руданського «Повій, вітре, на Вкраїну...».

Цікаво й те, що лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського за 2017 р. став авторський колектив Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди у складі Т. А. Космеди, Н. В. Піддубної, Т. Ф. Осіпової за монографію «Степан Руданський: феномен моделювання «живого» мовлення українців». Дипломантами премії стали А. К. Петрушкевич за поетичну книгу «Сповідь серця» і аудіоальбом «Весела новина від гурту «Калина» та Ю. П. Береза за книгу поезій та прози «Усмішкою витру сльозу».

У тимчасово окупованому Криму патріоти бережуть пам'ять про Степана Руданського: протягом року доглядають за могилою; двічі на рік – на день народження й день смерті поета й лікаря – приходять на могилу Степана Руданського, щоб покласти квіти, вклонитися його пам'яті, Вшанування пам'яті великого українця засвідчує про негасимий інтерес до постаті Степана Руданського, всенародну любов до рідного слова. Творчість Степана Руданського сповнена почуттям високої національної свідомості, актуальна нині як ніколи.

Ольга ЮРЧИШИНА,
завідувач сектору краєзнавчих видань бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова